

XORIJY TILLARNI O'RGANISH JARAYONIDA SHAXSDA KUZATILADIGAN BIR QATOR PSIXOLOGIK MUAMMOLAR

Tursunova Dilnoza

Namangan davlat universiteti

Amaliy psixologiya yo`nalishi 4-bosqich talabasi

Ilmiy raxbar: Ergasheva Diloromxon

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15015969>

Annotatsiya: Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'rganish jarayonida shaxsda kuzatiladigan bir qator psixologik muammolar haqidagi masalalar chuqur taxlil qilingan. Maqolada xorijiy tillarni o'rganish jarayonida vaqtning taqsimlanishi, diqqatning chalg'ishi, tashqi chalg'tuvchi omillar, stress va depressiya tushganda undan chiqish yo'llari ko'rsatib o'tilgan.

Аннотация: В данной статье глубоко анализируется ряд психологических проблем, наблюдаемых у человека в процессе изучения иностранных языков. Изучение иностранных языков в статье.

Abstract: This article provides an in-depth analysis of a number of psychological problems that occur in individuals during the process of learning foreign languages. The article discusses the study of foreign languages.

Kalit so'z: Diqqat, stress, depressiya, perfektionizm, charchoq, vaqt, motivatsiya, immersiya.

Muammoni yoritilganligi

Bilamiz xozirgi kunda xorijiy tillarni o'rganish keng qamrovli masalaga aylandi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev bir nechta yig'ilishlarda xorijiy tillarni o'rganishning ahamiyatini ta'kidlagan. U, masalan, maktablar, litseylar va oliy ta'lim muassasalarining bitiruvchilari kamida ikki chet tilini mukammal bilishlari zarurligini aytgan. Bu talabning ahamiyatini, ayniqsa, mamlakatning xalqaro maydonda raqobatbardoshligini ta'minlash va global hamkorlikni rivojlantirish uchun zarurligini ko'rsatgan.

Shu munosabat bilan, tilni o'rganishda dastlab ingliz tilining o'zi faqat u yoki bu ma'lumotni qabul qilish va uzatish vositasi sifatida ishlaydi, degan munosabat bo'lishi kerak. Agar odam o'zi ishlayotgan ma'lumotlarga (ya'ni, ingliz tilidagi materiallar) qiziqsa, u ingliz tilini o'rganish jarayoniga ham qiziqadi. Bu erda psixologik komponent eng muhim uslubiy komponent, ya'ni ingliz tilini o'qitish mazmuni bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u yuqori motivatsiya darajasini saqlab turish uchun talabalarning qiziqishlari va yosh xususiyatlari mos ravishda tanlanishi kerak. Yuqorida dalillarning ravshanligiga qaramay, ko'pchilik ingliz tilini yaxshi o'rganishni boshlagan bo'lsa-da, hali ham bunga amal qilmaydi. Nega ular motivatsiyani yo'qotadilar? Gap shundaki, ingliz tili, masalan, kompyuter tizimini o'zlashtirish yoki mashina haydashni o'rganishdan farqli o'laroq, doimiy va tizimli ravishda mashq qilish kerak va ko'pchilik bunga tayyor emas. Ko'pincha, ba'zi holatlar buni qilishga xalaqit beradi va o'zi uchun qulay sabab, bahona bo'ladi. Bu e'tiborga olinmagan ma'lum ixtiyoriy harakatlarni talab qiladi. Ingliz tilining mahorat sifatidagi yana bir xususiyati shundaki, kundalik hayotda bu kerak emasdek tuyuladi.

Xorijiy tillarni o'rganish jarayonida shaxsda bir qator psixologik muammolar kuzatilishi mumkin. Quyida ulardan ba'zilariga batafsil to'xtalamiz:

Ko'pchilik o'z nutqi noto'g'ri yoki grammatick xatolar bilan boyitilgan deb o'ylab, gapirishdan cho'chiydi. O'zini yomon tinglovchi deb his qiladi. Boshqa tillarda gapiruvchilarni to'liq tushunmaslik, o'zini yetarli darajada bilimsiz deb his qilishga olib keladi. Uzoq muddatli o'rganish jarayonida sekin progress tufayli qiziqish so'nishi mumkin. Har kuni bandlik yoki vaqtini to'g'ri tashkil qila olmaslik, motivatsiyani yo'qotishga olib keladi.

Stress va charchoq: ya`ni ko'p miqdordagi yangi materialni o'zlashtirish zaruriyatida xorijiy tilni o'rganishda grammatika, lug'at va talaffuz kabi bir necha jihatlar bilan shug'ullanish zaruriyati insonni ruhiy charchatishi mumkin. Bosim ostida o'qishda imtihon yoki ma'lum muddatga erishish maqsadi o'rganish jarayonini stressli qiladi.

Madaniy to'siqlar va tushunmovchiliklari yani tillararo farqlarda ba'zi so'zlar va iboralar ona tilda bo'limganligi sababli, ularga mos muqobilni topish qiyin bo'lishi mumkin. Xorijiy madaniyatni bilmaslik, gaplashishda yoki yozishda o'ziga nisbatan ishonchszilikni oshirishi mumkin.

Perfektionizm va o'z-o'zini tanqid qilish: Hammagini mukammal qilishga intilishda har bir so'z yoki jumlanı mukammal aytishga bo'lgan istak, o'qish jarayonini sekinlashtiradi. O'zini boshqalar bilan solishtirish, boshqalar tezroq o'rganayotgan bo'lsa, o'zini yomon his qilish kuzatilishi mumkin. Xorijiy tilda gaplashish imkoniyati cheklanganligi sababli, tajriba to'plash qiyinlashadi. Jamiyat tomonidan qo'llab-quvvatlanmaslik atrofdagilarning masxara qilishi yoki tanqid qilishidan cho'chishga olib keladi.

Diqqat va konsentratsiya muammolari: Bir vaqtning o'zida bir nechta tilni o'rganish, e'tiborning bo'linishi, materialni yaxshi o'zlashtira olmaslikka olib keladi. Har kuni ortib borayotgan bilim yukini boshqarish qiyin bo'lishi mumkin. O'z tillariga xos bo'limgan tovushlarni o'zlashtirish ko'pincha o'ziga nisbatan ishonchszilikni oshiradi va tajribasizlik hissini uyg'otadi.

Yechimlar

Bu muammolarni yengish uchun quyidagi tavsiyalar beriladi:

O'z oldingizga kichik va real maqsadlar qo'ying. Amaliyotga e'tibor qarating: suhabatdoshlikni oshiring. Xatolar qilishdan qo'rwmang va ulardan o'rganing. O'rganish jarayonidan zavq olishga harakat qiling. Ruhiy salomatlikni saqlash uchun dam olish va dam olish usullarini qo'llang. Xorijiy tilni o'rganishda sabr-toqat va izchillik muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Chet tilini o'rganish jarayonida didaktik va pedagogik jihatlar bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'ladi, chunki bu jarayonda biz nutq, muloqotni o'rgatamiz yoki o'rganamiz va uni amalga oshirish tizimini o'zlashtiramiz. Aloqa mashg'ulotlari "quruq" metodologiya doirasida ko'rib chiqilsa, samarali bo'lishi mumkin emas. Til o'rgatishning psixologik jihatlari nafaqat o'qitishning maqsad va vazifalari, motivatsiyasi, o'quvchilar qiziqishi va boshqalarni, balki, aftidan, o'rganishning o'ziga xos uslublari va yondashuvlarini ham belgilaydi, shuning uchun tilni o'qitishning ahamiyatini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Ushbu ta'lim jarayonidagi psixologik komponent. Chet tili akademik fan sifatida juda o'ziga xosdir. O'z-o'zidan bu fan emas, balki barcha fanlar va inson bilimining barcha sohalari u bilan bog'liq, chunki tilsiz bilim bo'lmaydi. Shuning uchun ham til o'rganishning shaxsning shaxsiy, umumiy intellektual va

umumiyl madaniy rivojlanishiga ta'siri katta bo'lib, bu jarayonda psixologyaning muhim rolini yana bir bor ta'kidlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:

1. Alyamkina E.A. Qobiliyat, mayl va iste'dodning o'zaro bog'liqligi va ularning universitet o'quv jarayonida rivojlanishi / Alyamkina E.A.// Psixolog. – 2015.
2. Galskova N.D. Chet tillarni o'qitish nazariyasi. Lingvodidaktika va metodologiya / N.D.Galskova. – M.: Академия, 2008.
3. "Theories in Second Language Acquisition: An Introduction" by Bill VanPatten and Jessica Williams.
4. "Language Learning and the Brain" by Lourdes Ortega

